

produïts i l'import d'altres ajudes o indemnitzacions declarades compatibles o complementàries que, pels mateixos conceptes, pogueren concedir altres administracions, organismes públics, nacionals o internacionals, qualsevol entitat finançada per fons públics o privats, o corresponguen en virtut de pòlisses d'assegurança.

Disposició addicional tercera. Crèdits pressupostaris.

El Ministeri d'Hisenda, de conformitat amb el que disposa el Text Refós de la Llei General Pressupostària, habilitarà els crèdits necessaris per a atendre el cost de les mesures que arreu l'article 11 d'este reial decret llei.

Disposició final primera. Facultats de desplegament.

Els titulars dels departaments ministerials, en l'àmbit de les seues competències, dictaran les disposicions necessàries i establiran els terminis per a l'execució del que estableix este reial decret llei.

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Este reial decret llei entrarà en vigor el mateix dia de la publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Palma de Mallorca, 22 de març del 2002.

JUAN CARLOS R.

El President del Govern,
en funcions,
MARIANO RAJOY BREY

5852 LLEI ORGÀNICA 1/2002, de 22 de març, Reguladora del Dret d'Associació. («BOE» 73, de 26-3-2002.)

JUAN CARLOS I
REI D'ESPANYA

A tots els que vegem i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la següent llei orgànica i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El dret fonamental d'associació, reconegut en l'article 22 de la Constitució, i d'antiga tradició en el nostre constitucionalisme, constituïx un fenomen sociològic i polític, com a tendència natural de les persones i com a instrument de participació, respecte al qual els poders públics no poden quedar-se al marge.

La nostra Constitució no és aliena a estes idees i, partint del principi de llibertat associativa, conté normes relatives a associacions de rellevància constitucional, com els partits polítics (article 6), els sindicats (articles 7 i 28), les confessions religioses (article 16), les associacions de consumidors i usuaris (article 51) i les organitzacions professionals (article 52), i d'una forma general defineix, en l'article 22, els principis comuns a totes les associacions, eliminant el sistema de control preventiu, contingut en la Llei 191/1964, de 24 de desembre, d'Associacions, i possibilitant el seu exercici.

Conseqüentment, la necessitat ineludible d'abordar el desenrotllament de l'article 22 de la Constitució, per mitjà de Llei Orgànica per tractar-se de l'exercici d'un dret fonamental (article 81), implica que el règim general del dret d'associació siga compatible amb les modalitats específiques regulades en lleis especials i en les normes que les desenrotllen, per als partits polítics, els sindicats, les associacions empresarials, les confessions religioses, les associacions esportives, i les associacions professionals de jutges, magistrats i fiscals. Amb este objectiu s'estableix un règim mínim i comú, que és, a més, el règim a què s'adaptaran les associacions no previstes en la legislació especial.

S'ha optat per incloure en un únic text normatiu la regulació íntegra i global de tots estos aspectes relacionats amb el dret d'associació o amb el seu lliure exercici, davant de la possibilitat de distingir, en sengles textos legals, els aspectes que constituïxen el nucli essencial del contingut d'este dret —i, per tant, regulables per mitjà de Llei Orgànica— d'aquells altres que, per no tindre eixe caràcter, no requereixen este instrument normatiu.

Eixa divisió haguera resultat difícilment viable per les raons següents: en primer lloc, en el text actual s'entrellacen, a vegades com a diferents apartats d'un mateix article, preceptes de naturalesa orgànica i ordinària, per això la seua separació haguera conduït a una pèrdua de qualitat tècnica de la norma i a una major dificultat en la seua comprensió, aplicació i interpretació; i en segon lloc, agrupant en un únic text —sempre diferenciant segons la naturalesa orgànica o no— el codi bàsic que regula el dret d'associació, s'afavorix el seu coneixement i maneig per part dels ciutadans, la percepció del dret d'associació dels quals és bàsicament unitària quant a la seua normativa reguladora, com a mínim, en l'àmbit estatal.

És innegable, també, i així ho recorda el Comité Econòmic i Social de la Unió Europea en el seu Dictamen de 28 de gener del 1998, la importància que tenen les associacions per a la conservació de la democràcia. Les associacions permeten als individus reconèixer-se en les seues conviccions, perseguir activament els seus ideals, complir tasques útils, trobar el seu lloc en la societat, fer-se sentir, exercir alguna influència i provocar canvis. Quan s'organitzen, els ciutadans es doten de mitjans més eficaços per a fer arribar la seua opinió sobre els diferents problemes de la societat als que prenen les decisions polítiques. Reforçar les estructures democràtiques en la societat revertix en la consolidació de totes les institucions democràtiques i contribuïx a la preservació de la diversitat cultural.

En este sentit, el legislador ha de ser especialment conscient, al regular el dret d'associació, del manament contingut en l'article 9.2 de la Constitució, que deriva directament de la configuració del nostre Estat com a social i democràtic de dret. És en este marc legislatiu on la tasca assignada als poders públics de facilitar la participació dels ciutadans en tots els àmbits socials troba la seua principal expressió. Esta filosofia impregna tota la norma, ja que un dels instruments decisius perquè la participació siga real i efectiva és l'existència d'un associacionisme vigorós. Això ha de fer-se compatible amb el respecte a la llibertat associativa i amb la no ingerència en el seu funcionament intern, perquè amb el pretext del foment no s'alberguen formes d'intervencionisme contràries a la nostra norma suprema.

II

La present llei orgànica, seguint la nostra tradició jurídica, limita el seu àmbit a les associacions sense fi de lucre, i això permet deixar fora del seu àmbit d'aplicació les societats civils, mercantils, industrials i laborals, les

cooperatives i mutualitats, i les comunitats de béns o de propietaris, les finalitats i la naturalesa de les quals no responen a l'essència comunament acceptada de les associacions, sense perjudi de reconèixer que l'article 22 de la Constitució pot projectar, tangencialment, el seu àmbit protector quan en este tipus d'entitats es consideren drets que no tinguen caràcter patrimonial.

No poden incloure's tampoc les incorporacions obligades a exercir, per manament legal, determinades funcions públiques, quan les exercisquen.

D'altra banda, la il·licitud penal de les associacions, la definició de la qual correspon a la legislació penal, constituïx el límit infranquejable de protecció del dret d'associació.

III

El dret d'associació projecta la seua protecció des d'una doble perspectiva; d'una banda, com a dret de les persones en l'àmbit de la vida social i, d'altra banda, com a capacitat d'estes associacions per al seu funcionament.

La Llei, al llarg del seu articulat i sistemàticament ubicades, desenrotlla expressament les dos facetes.

Quant a la primera, apareixen els aspectes positius, com la llibertat i la voluntarietat en la constitució de les associacions, paral·lelament a la previsió de la titularitat del dret a constituir associacions, sense perjudi de les condicions que per al seu exercici establix la legislació vigent, i els drets inherents a la condició d'associat, i els negatius, que impliquen que ningú pugua ser obligat a ingressar en una associació o a quedar-se en el seu si.

La segona arplega la capacitat de les associacions per a inscriure's en el Registre corresponent; per a establir la seua pròpia organització en el marc de la Llei; per a la realització d'activitats dirigides al compliment dels seus fins en el marc de la legislació sectorial específica; i, finalment, per a no patir cap interferència de les Administracions, com tan rotundament assenyala l'apartat 4 de l'article 22 de la Constitució, excepte la que pugua vindre determinada per la concurrència d'altres valors, drets o llibertats constitucionals que hagen de ser objecte de protecció al mateix temps i nivell que el dret d'associació.

IV

La creixent importància que les associacions tenen en el tràfic jurídic aconsella, com a garantia dels que entren en el mencionat tràfic, que la Llei prenga com a punt de referència —en relació amb el seu règim de responsabilitat— el moment en què es produïx la inscripció en el Registre corresponent.

Esta mateixa garantia fa necessària la regulació de punts importants en el tràfic jurídic, com són el contingut de l'acta fundacional i dels Estatuts, la modificació, dissolució i liquidació de les associacions, les seues obligacions documentals i comptables, i la publicitat de la identitat dels membres dels òrgans de direcció i administració.

La conseqüència de la inscripció en el Registre serà la separació entre el patrimoni de l'associació i el patrimoni dels associats, sense perjudi de l'existència, i possibilitat d'exigència, de la responsabilitat d'aquells que, amb els seus actes o omissions, causen a l'associació o a tercers danys o perjudis.

V

Del contingut de l'article 22.3 de la Constitució es deriva que l'Administració no té, al gestionar els Regis-

tres, facultats que puguen comportar un control material de legalització o reconeixement.

Per això, es regula el procediment d'inscripció en els límits constitucionals mencionats, i s'establix la inscripció per silenci positiu en coherència amb el fet de tractar-se de l'exercici d'un dret fonamental.

VI

La present Llei reconeix la importància del fenomen associatiu, com a instrument d'integració en la societat i de participació en els assumptes públics, davant del qual els poders públics han de mantindre un cuidadós equilibri, d'una banda en garantia de la llibertat associativa, i d'una altra en protecció dels drets i de les llibertats fonamentals que puguen trobar-se afectats en l'exercici d'aquella.

Resulta patent que les associacions exercixen un paper fonamental en els diversos àmbits de l'activitat social, contribuint a un exercici actiu de la ciutadania i a la consolidació d'una democràcia avançada, representant els interessos dels ciutadans davant dels poders públics i desenrotllant una funció essencial i imprescindible, entre altres, en les polítiques de desenrotllament, medi ambient, promoció dels drets humans, joventut, salut pública, cultura, creació d'ocupació i altres de pareguda naturalesa, per a la qual cosa la Llei preveu l'atorgament d'ajudes i subvencions per part de les diferents administracions públiques conforme al marc legal i reglamentari de caràcter general que les preveu, i a l'específic que en eixa matèria es regule legalment en el futur.

Per això, s'inclou un capítol dedicat al foment que incorpora, amb modificacions adjectives, el règim de les associacions d'utilitat pública, recentment actualitzat, com a instrument dinamitzador de la realització d'activitats d'interés general, i això redundarà decisivament en benefici de la col·lectivitat.

No pot oblidar-se, en este aspecte, l'important paper dels voluntaris, i per això l'Administració haurà de tindre en compte l'existència i l'activitat dels voluntaris en les seues respectives associacions, en els termes establits en la Llei 6/1996, de 15 de gener, del voluntariat.

VII

En el capítol VII es consideren les garanties jurisdiccionals, sense les quals l'exercici del dret d'associació podria convertir-se en una mera declaració de principis.

L'aplicació dels procediments especials per a la protecció dels drets fonamentals de la persona, corresponents en cada orde jurisdiccional, no ofereix cap dubte, en tots aquells aspectes que constituïxen el contingut fonamental del dret d'associació.

Així mateix, l'apartat 4 de l'article 22 de la Constitució és objecte de desenrotllament, i s'establixen les causes de suspensió i dissolució judicial de les associacions; i, quant a la tutela, en procediment ordinari, dels ordes jurisdiccionals contenciosos administratius i civil, la Llei no modifica, en essència, la situació preexistent, remeient-se quant a la competència jurisdiccional a la Llei Orgànica del Poder Judicial.

VIII

Una altra de les novetats destacables de la Llei és la possibilitat de creació dels Consells Sectorials d'Associacions com a òrgans de col·laboració i assessorament, dels quals formen part representants de les Administracions i de les associacions, com a marc d'actuació comuna en els distints sectors associatius, atesa la seua àmplia diversitat, i que servisca de via d'interlocució, per

tal que el paper i l'evolució de les associacions responguen a les necessitats actuals i futures.

És necessari que les associacions col·laboren no sols amb les Administracions, sinó també amb la indústria i el comerç, les organitzacions empresarials i les organitzacions sindicals; col·laboració edificada sobre una relació de confiança mútua i d'intercanvi d'experiències, sobretot en temes com ara: el medi ambient, cultura, educació, sanitat, protecció social, lluita contra la desocupació, i promoció de drets humans. Amb la creació dels Consells Sectorials d'Associacions, es pretén canalitzar i encoratjar esta col·laboració.

IX

La present llei, en virtut del que disposa la disposició final primera, és clarament respectuosa amb la doctrina del Tribunal Constitucional, inclosa en la sentència de 23 de juliol del 1998, quant a la reserva de llei orgànica, i en allò que fa referència al sistema de distribució competencial que es desprèn de la Constitució i dels estatuts d'autonomia. Per això, també s'ha tingut en compte la legislació autonòmica que hi ha en matèria d'associacions.

El rang de llei orgànica, exarticle 81.1 de la Constitució, afecta, en els termes de l'apartat 1 de la disposició final primera, els preceptes de la llei considerats com a elements essencials del contingut del dret d'associació, que es manifesta en quatre dimensions: en la llibertat de creació d'associacions i d'adscripció a les ja creades; en la llibertat de no associar-se i de deixar de pertànyer a estes; en la llibertat d'organització i funcionament interns sense ingerències exteriors, i en un conjunt de facultats dels associats considerats individualment davant de les associacions a què pertanyen.

L'article 149.1.1a de la Constitució habilita l'Estat per a regular i garantir el contingut primari, les facultats elementals i els límits essencials en allò que siga necessari per a garantir la igualtat de tots els espanyols, i la present llei concreta esta habilitació, en l'exercici del dret d'associació, en els aspectes relatius a la definició del concepte legal d'associació, així com en el règim jurídic extern de les associacions, aspectes tots ells que requereixen un tractament uniforme.

El segon dels títols competencials que es manifesta en la llei és el previst en l'article 149.1.6a de la Constitució, en allò que es referix a la legislació processal i que respon a la necessitat de salvaguardar la uniformitat dels instruments jurisdiccionals.

La definició i el règim de les associacions declarades d'utilitat pública estatal té com a finalitat estimular la participació de les associacions en la realització d'activitats d'interés general, i per això es dicta a l'empara de l'article 149.1.14a de la Constitució.

Les restants normes de la llei són solament d'aplicació a les associacions de competència estatal, competència que afectarà totes aquelles associacions per a les quals les comunitats autònomes no tinguen competències exclusives, i, si és el cas, les associacions estrangeres.

En definitiva, amb la present llei es pretén superar la vigent normativa preconstitucional prenent com a criteris fonamentals l'estructura democràtica de les associacions i l'absència de fins lucratius, així com garantir-hi la participació de les persones, i la participació de les associacions en la vida social i política, des d'un esperit de llibertat i pluralisme, reconeixent, al seu torn, la importància de les funcions que complixen com a agents socials de canvi i de transformació social, d'acord amb el principi de subsidiarietat.

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i àmbit d'aplicació.*

1. La present llei orgànica té per objecte desenvolupar el dret d'associació reconegut en l'article 22 de la Constitució i establir aquelles normes de règim jurídic de les associacions que correspon dictar a l'Estat.

2. El dret d'associació es regirà amb caràcter general pel que disposa la present llei orgànica, dins de l'àmbit d'aplicació de la qual s'inclouen totes les associacions que no tinguen fi de lucre i que no estiguen sotmeses a un règim associatiu específic.

3. Es regiran per la seua legislació específica els partits polítics; els sindicats i les organitzacions empresarials; les esglésies, confessions i comunitats religioses; les federacions esportives; les associacions de consumidors i usuaris; així com qualssevol altres regulades per lleis especials.

Les associacions constituïdes per a fins exclusivament religiosos per les esglésies, confessions i comunitats religioses es regiran pel que disposen els tractats internacionals i les lleis específiques, sense perjudici de l'aplicació supletòria de les disposicions de la present llei orgànica.

4. Queden excloses de l'àmbit d'aplicació de la present llei les comunitats de béns i propietaris i les entitats que es regisquen per les disposicions relatives al contracte de societat, cooperatives i mutualitats, així com les unions temporals d'empreses i les agrupacions d'interés econòmic.

Article 2. *Contingut i principis.*

1. Totes les persones tenen dret a associar-se lliurement per a la consecució de fins lícits.

2. El dret d'associació comprén la llibertat d'associar-se o crear associacions, sense necessitat d'autorització prèvia.

3. No pot ser obligat ningú a constituir una associació, a integrar-s'hi o a quedar-se en el seu si, ni a declarar la seua pertinença a una associació legalment constituïda.

4. La constitució d'associacions i l'establiment de la seua organització i funcionament es duren a terme dins del marc de la Constitució, de la present llei orgànica i de la resta de l'ordenament jurídic.

5. L'organització interna i el funcionament de les associacions han de ser democràtics, amb ple respecte al pluralisme. Seran nuls de ple dret els pactes, disposicions estatutàries i acords que desconeguen qualssevol dels aspectes del dret fonamental d'associació.

6. Les entitats públiques podran exercitar el dret d'associació entre si, o amb particulars, com a mesura de foment i suport, sempre que ho facen en igualtat de condicions amb estos, a fi d'evitar una posició de domini en el funcionament de l'associació.

7. Les associacions que perseguisquen fins o utilitzen mitjans tipificats com a delictes són il·legals.

8. Es prohibeixen les associacions secretes i les de caràcter paramilitar.

9. La condició de membre d'una determinada associació no pot ser, en cap cas, motiu de favor, d'avantatge o de discriminació a cap persona per part dels poders públics.

Article 3. *Capacitat.*

Podran constituir associacions, i formar-ne part, les persones físiques i les persones jurídiques, siguen estes públiques o privades, d'acord amb els principis següents:

a) Les persones físiques necessiten tindre la capacitat d'obrar i no estar subjectes a cap condició legal per a l'exercici del dret.

b) Els menors no emancipats de més de catorze anys amb el consentiment, documentalment acreditat, de les persones que hagen de suplir la seua capacitat, sense perjudi del règim previst per a les associacions infantils, juvenils o d'alumnes en l'article 7.2 de la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor.

c) Els membres de les Forces Armades o dels Instituts Armats de naturalesa militar hauran d'adaptar-se al que disposen les Reials Ordenances per a les Forces Armades i la resta de les seues normes específiques per a l'exercici del dret d'associació.

d) Els jutges, magistrats i fiscals hauran d'atindre's al que disposen les seues normes específiques per a l'exercici del dret d'associació pel que fa a associacions professionals.

e) Les persones jurídiques de naturalesa associativa requeriran l'acord exprés del seu òrgan competent, i les de naturalesa institucional, l'acord del seu òrgan rector.

f) Les associacions podran constituir federacions, confederacions o unions, després del compliment previ dels requisits exigits per a la constitució d'associacions, amb acord exprés dels seus òrgans competents.

g) Les persones jurídicopúbliques seran titulars del dret d'associació en els termes de l'article 2.6 de la present llei, llevat que establisquen el contrari les seues normes constitutives i reguladores, al tenor de les quals haurà d'atindre's, en tot cas, l'exercici d'aquell.

Article 4. *Relacions amb l'Administració.*

1. Els poders públics, en l'àmbit de les seues respectives competències, fomentaran la constitució i el desenrotllament de les associacions que realitzen activitats d'interés general.

2. L'Administració no podrà adoptar mesures preventives o suspensives que interferisquen en la vida interna de les associacions.

3. L'atorgament d'ajudes o subvencions públiques i, si és el cas, el reconeixement d'altres beneficis legalment o reglamentàriament previstos, estarà condicionat al compliment dels requisits establits en cada cas.

4. L'Administració competent oferirà l'assessorament i la informació tècnica de què dispose, quan siga sol·licitada, per aquells que escometen projectes associatius d'interés general.

5. Els poders públics no facilitaran cap tipus d'ajuda a les associacions que en el seu procés d'admissió o en el seu funcionament discriminen per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

6. Els poders públics no facilitaran cap ajuda, econòmica o de qualsevol altre tipus, a aquelles associacions que amb la seua activitat promoguen o justifiquen l'odi o la violència contra persones físiques o jurídiques, o enaltisquen o justifiquen per qualsevol mitjà els delictes de terrorisme o dels que hagen participat en la seua execució, o la realització d'actes que comporten descrèdit, menyspreu o humiliació de les víctimes dels delictes terroristes o dels seus familiars.

Es considerarà, a este efecte, que una associació realitza les activitats previstes en el paràgraf anterior, quan algun dels integrants dels seus òrgans de representació, o qualsevol altre membre actiu, haja sigut condemnat per sentència ferma per pertinença a banda armada, actuació al servici d'esta o col·laboració amb esta mentres no haja complit completament la condemna, si no haguera rebutjat públicament els fins i els mitjans de l'organització terrorista a què va pertànyer o amb la qual va col·laborar o va donar suport o va exaltar.

Així mateix, es considerarà activitat de l'associació qualsevol actuació realitzada pels membres dels seus òrgans de govern i de representació, o qualsevol altres membres actius, quan hagen actuat en nom de l'associació, per compte d'esta o en la seua representació, encara que no constituïska el fi o l'activitat de l'associació en els termes descrits en els seus Estatuts.

El que disposa este apartat s'entén sense perjudi del que establix la legislació penal i l'article 30.4 de la present llei.

CAPÍTOL II

Constitució de les associacions

Article 5. *Acord de constitució.*

1. Les associacions es constituïxen per mitjà d'acord de tres o més persones físiques o jurídiques legalment constituïdes, que es comprometen a posar en comú coneixements, mitjans i activitats per a aconseguir unes finalitats lícites, comunes, d'interés general o particular, i es doten dels Estatuts que regixen el funcionament de l'associació.

2. L'acord de constitució, que inclourà l'aprovació dels Estatuts, haurà de formalitzar-se per mitjà d'acta fundacional, en document públic o privat. Amb l'atorgament de l'acta adquirirà l'associació la seua personalitat jurídica i la plena capacitat d'obrar, sense perjudi de la necessitat de la seua inscripció a l'efecte de l'article 10.

3. El que establix este article s'aplicarà també per a la constitució de federacions, confederacions i unions d'associacions.

Article 6. *Acta fundacional.*

1. L'acta fundacional ha de contindre:

a) El nom i cognoms dels promotors de l'associació si són persones físiques, la denominació o raó social si són persones jurídiques, i, en els dos casos, la nacionalitat i el domicili.

b) La voluntat dels promotors de constituir una associació, els pactes que, si és el cas, hagen establert i la denominació d'esta.

c) Els Estatuts aprovats que regiran el funcionament de l'associació, el contingut del qual s'adaptarà a les prescripcions de l'article següent.

d) Lloc i data d'atorgament de l'acta, i firma dels promotors, o dels seus representants en el cas de persones jurídiques.

e) La designació dels integrants dels òrgans provisionals de govern.

2. L'acta fundacional haurà d'anar acompanyada, per al cas de persones jurídiques, amb un certificat de l'acord vàlidament adoptat per l'òrgan competent, en el qual aparega la voluntat de constituir l'associació i formar-ne part i la designació de la persona física que la representarà; i, en el cas de les persones físiques, l'acreditació de la seua identitat. Quan els atorgants de l'acta actuen a través de representant, l'acta haurà d'anar acompanyada amb l'acreditació de la seua identitat.

Article 7. *Estatuts.*

1. Els Estatuts hauran de contindre els punts següents:

a) La denominació.

b) El domicili, així com l'àmbit territorial en què haja de realitzar principalment les seues activitats.

c) La duració, quan l'associació no es constituïska per temps indefinit.

d) Els fins i les activitats de l'associació, descrits de forma precisa.

e) Els requisits i les modalitats d'admissió i baixa, sanció i separació dels associats i, si és el cas, les classes d'estos. Podran incloure també les conseqüències de l'impagat de les quotes per part dels associats.

f) Els drets i les obligacions dels associats i, si és el cas, de cada una de les seues diferents modalitats.

g) Els criteris que garantisquen el funcionament democràtic de l'associació.

h) Els òrgans de govern i representació, la seua composició, regles i procediments per a l'elecció i la substitució dels seus membres, les seues atribucions, la duració dels càrrecs, les causes del seu cessament, la forma de deliberar, adoptar i executar els seus acords i les persones o càrrecs amb facultat per a certificar-los i els requisits perquè els citats òrgans queden vàlidament constituïts, així com la quantitat d'associats necessària per a poder convocar sessions dels òrgans de govern o de proposar assumptes en l'orde del dia.

i) El règim d'administració, comptabilitat i documentació, així com la data de tancament de l'exercici associatiu.

j) El patrimoni inicial i els recursos econòmics de què es podrà fer ús.

k) Causes de dissolució i destinació del patrimoni en este supòsit, que no podrà desvirtuar el caràcter no lucratiu de l'entitat.

2. Els Estatuts també podran contindre qualsevol altres disposicions i condicions lícites que els promotors consideren convenients, sempre que no s'oposen a les lleis ni contradiguen els principis configuradors de l'associació.

3. El contingut dels Estatuts no podrà ser contrari a l'ordenament jurídic.

Article 8. *Denominació.*

1. La denominació de les associacions no podrà incloure terme o expressió que induísca a error o confusió sobre la seua pròpia identitat, o sobre la classe o naturalesa d'esta, en especial, per mitjà de l'adopció de paraules, conceptes o símbols, acrònims i similars propis de persones jurídiques diferents, siguen o no de naturalesa associativa.

2. No seran admissibles les denominacions que incloguen expressions contràries a les lleis o que puguen suposar vulneració dels drets fonamentals de les persones.

3. No podrà coincidir tampoc, o assemblar-se de manera que pugua crear confusió, amb cap altra prèviament inscrita en el Registre en què corresponga la seua inscripció, ni amb qualsevol altra persona jurídica pública o privada, ni amb entitats preexistents, siguen o no de nacionalitat espanyola, ni amb persones físiques, excepte amb el consentiment exprés de l'interessat o els seus successors, ni amb una marca registrada notòria, llevat que el titular d'esta ho sollicita o amb el seu consentiment.

Article 9. *Domicili.*

1. Les associacions que es constituïsquen d'acord amb la present llei tindran el seu domicili a Espanya, en el lloc que establisquen els seus Estatuts, que podrà ser el de la seu del seu òrgan de representació, o bé aquell on desenrotlle principalment les seues activitats.

2. Hauran de tindre domicili a Espanya les associacions que exercisquen activitats principalment dins del seu territori.

3. Sense perjudi del que dispose l'ordenament comunitari, les associacions estrangeres per a poder exercir activitats a Espanya, de manera estable o duradora, hauran d'establir una delegació en territori espanyol.

Article 10. *Inscripció en el Registre.*

1. Les associacions regulades en la present llei hauran d'inscriure's en el corresponent Registre, a l'efecte exclusivament de publicitat.

2. La inscripció registral fa pública la constitució i els Estatuts de les associacions i és garantia, tant per als tercers que amb estes es relacionen, com per als seus propis membres.

3. Els promotors realitzaran les actuacions que siguen necessàries, a l'efecte de la inscripció, i respondran en cas contrari de les conseqüències de la falta d'esta.

4. Sense perjudi de la responsabilitat de l'associació, els promotors d'associacions no inscrites respondran, personalment i solidàriament, de les obligacions contraetes amb tercers. En este cas, els associats respondran solidàriament per les obligacions contraetes per qualsevol d'ells davant de tercers, sempre que hagen manifestat que actuen en nom de l'associació.

CAPÍTOL III

Funcionament de les associacions

Article 11. *Règim de les associacions.*

1. El règim de les associacions, pel que fa a la seua constitució i inscripció, es determinarà pel que establixen la present llei orgànica i les disposicions reglamentàries que es dicten en el seu desenrotllament.

2. Quant al règim intern, les associacions hauran d'adaptar el seu funcionament al que establixen els seus propis Estatuts, sempre que no estiguen en contradicció amb les normes de la present llei orgànica i amb les disposicions reglamentàries que es dicten per a l'aplicació d'esta.

3. L'Assemblea General és l'òrgan suprem de govern de l'associació, integrat pels associats, que adopta els seus acords pel principi majoritari o de democràcia interna i haurà de reunir-se, com a mínim, una vegada a l'any.

4. Hi haurà un òrgan de representació que gestione i represente els interessos de l'associació, d'acord amb les disposicions i directives de l'Assemblea General. Solament podran formar part de l'òrgan de representació els associats.

Per a ser membre dels òrgans de representació d'una associació, sense perjudi del que establisquen els respectius Estatuts, seran requisits indispensables: ser major d'edat, estar en ple ús dels drets civils i no estar inclòs en els motius d'incompatibilitat establits en la legislació vigent.

5. En el cas que els membres dels òrgans de representació puguen rebre retribucions segons el càrrec, hauran de constar en els Estatuts i en els comptes anuals aprovats en assemblea.

Article 12. *Règim intern.*

Si els Estatuts no ho disposen d'una altra manera, el règim intern de les associacions serà el següent:

a) Les facultats de l'òrgan de representació s'estendran, amb caràcter general, a tots els actes propis de les finalitats de l'associació, sempre que no requerisquen, d'acord amb els Estatuts, autorització expressa de l'Assemblea General.

b) Sense perjudi del que disposa l'article 11.3, l'Assemblea General serà convocada per l'òrgan de representació, amb caràcter extraordinari, quan ho sollicita un nombre d'associats no inferior al 10 per 100.

c) L'Assemblea General es constituirà vàlidament, després de la convocatòria prèvia efectuada quinze dies abans de la reunió, quan hi concórreguen, presents o representats, un terç dels associats, i el seu president i el seu secretari seran designats a l'inici de la reunió.

d) Els acords de l'Assemblea General s'adoptaran per majoria simple de les persones presents o representades, quan els vots afirmatius superen els negatius. No obstant, requeriran majoria qualificada de les persones presents o representades, que resultarà quan els vots afirmatius superen la mitat, els acords relatius a dissolució de l'associació, modificació dels Estatuts, disposició o alienació de béns i remuneració dels membres de l'òrgan de representació.

Article 13. Règim d'activitats.

1. Les associacions hauran de realitzar les activitats necessàries per al compliment dels seus fins, si bé hauran d'atindre's a la legislació específica que regule estes activitats.

2. Els beneficis obtinguts per les associacions, derivats de l'exercici d'activitats econòmiques, incloses les prestacions de servicis, hauran de destinar-se, exclusivament, al compliment dels seus fins, sense que càpia en cap cas el repartiment entre els associats ni entre els seus cònjuges o persones que conviuen amb aquells amb anàloga relació d'afectivitat, ni entre els seus parents, ni la cessió gratuïta a persones físiques o jurídiques amb interès lucratiu.

Article 14. Obligacions documentals i comptables.

1. Les associacions han de disposar d'una relació actualitzada dels seus associats, portar una comptabilitat que permeta obtindre la imatge fidel del patrimoni, del resultat i de la situació financera de l'entitat, així com les activitats realitzades, efectuar un inventari dels seus béns i arregar en un llibre les actes de les reunions dels seus òrgans de govern i representació. Hauran de portar la seua comptabilitat d'acord amb les normes específiques que els resulten d'aplicació.

2. Els associats podran accedir a tota la documentació que es relaciona en l'apartat anterior, a través dels òrgans de representació, en els termes previstos en la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

3. Els comptes de l'associació els aprovarà anualment l'Assemblea General.

Article 15. Responsabilitat de les associacions inscrites.

1. Les associacions inscrites responen de les seues obligacions amb tots els seus béns presents i futurs.

2. Els associats no responen personalment dels deutes de l'associació.

3. Els membres o titulars dels òrgans de govern i de representació, i les altres persones que obren en nom i representació de l'associació, respondran davant d'esta, davant dels associats i davant de tercers pels danys causats i els deutes contrets per actes dolosos, culpables o negligents.

4. Les persones a què es referix l'apartat anterior respondran civilment i administrativament pels actes i omissions realitzats en l'exercici de les seues funcions, i pels acords que hagen votat, davant de tercers, a l'associació i als associats.

5. Quan la responsabilitat no puga ser imputada a cap membre o titular dels òrgans de govern i representació, respondran tots solidàriament pels actes i les omissions a què es referixen els apartats 3 i 4 d'este article,

llevat que puguen acreditar que no han participat en la seua aprovació i execució o que expressament es van oposar a estes.

6. La responsabilitat penal es regirà pel que establixen les lleis penals.

Article 16. Modificació dels Estatuts.

1. La modificació dels Estatuts que afecte el contingut previst en l'article 7 requerirà acord adoptat per l'Assemblea General convocada específicament amb este motiu, haurà de ser objecte d'inscripció en el termini d'un mes i només produirà efectes, tant per als associats com per als tercers, des del moment de la seua inscripció en el Registre d'Associacions corresponent, i regirà per a esta el sentit del silenci previst en l'article 30.1 de la present llei.

La resta de modificacions produiran efectes per als associats des del moment de la seua adopció d'acord amb els procediments estatutaris, mentres que per als tercers serà necessària, a més, la inscripció en el Registre corresponent.

2. La inscripció de les modificacions estatutàries se subjectarà als mateixos requisits que la inscripció dels Estatuts.

Article 17. Dissolució.

1. Les associacions es dissoldran per les causes previstes en els Estatuts i, si no n'hi ha, per la voluntat dels associats expressada en Assemblea General convocada a l'efecte, així com per les causes determinades en l'article 39 del Codi Civil i per sentència judicial ferma.

2. En tots els supòsits de dissolució haurà de donar-se al patrimoni la destinació prevista en els Estatuts.

Article 18. Liquidació de l'associació.

1. La dissolució de l'associació obri el període de liquidació, i fins que acabe este període l'entitat conservarà la seua personalitat jurídica.

2. Els membres de l'òrgan de representació en el moment de la dissolució es convertixen en liquidadors, llevat que els Estatuts establixen una altra cosa o bé els designe l'Assemblea General o el jutge que, si és el cas, acorde la dissolució.

3. Correspon als liquidadors:

a) Vetlar per la integritat del patrimoni de l'associació.

b) Concloure les operacions pendents i efectuar les noves, que siguen necessàries per a la liquidació.

c) Cobrar els crèdits de l'associació.

d) Liquidar el patrimoni i pagar als creditors.

e) Aplicar els béns sobrants de l'associació als fins previstos pels Estatuts.

f) Sol·licitar la cancel·lació dels assentaments en el Registre.

4. En cas d'insolvència de l'associació, l'òrgan de representació o, si és el cas, els liquidadors han de promoure immediatament el procediment concursal oportú davant del jutge competent.

CAPÍTOL IV

Associats

Article 19. Dret a associar-se.

La integració en una associació constituïda és lliure i voluntària, i s'ha d'adaptar al que establixen els Estatuts.

Article 20. Successió en la condició d'associat.

La condició d'associat és intransmissible, llevat que els Estatuts disposen una altra cosa, per causa de mort o a títol gratuït.

Article 21. Drets dels associats.

Qualsevol associat té els drets següents:

a) A participar en les activitats de l'associació i en els òrgans de govern i representació, a exercir el dret de vot, així com a assistir a l'Assemblea General, d'acord amb els Estatuts.

b) A ser informat sobre la composició dels òrgans de govern i representació de l'associació, del seu estat de comptes i del desenrotllament de la seua activitat.

c) A ser oït amb caràcter previ a l'adopció de mesures disciplinàries contra este i a ser informat dels fets que donen lloc a estes mesures, i haurà de ser motivat l'acord que, si és el cas, impose la sanció.

d) A impugnar els acords dels òrgans de l'associació que considere contraris a la llei o als Estatuts.

Article 22. Deures dels associats.

Són deures dels associats:

a) Compartir les finalitats de l'associació i col·laborar per a la consecució d'estes.

b) Pagar les quotes, derrames i altres aportacions que, d'acord amb els Estatuts, puguen correspondre a cada soci.

c) Complir la resta d'obligacions que resulten de les disposicions estatutàries.

d) Acatar i complir els acords vàlidament adoptats pels òrgans de govern i representació de l'associació.

Article 23. Separació voluntària.

1. Els associats tenen dret a separar-se voluntàriament de l'associació en qualsevol moment.

2. Els Estatuts podran establir que, en cas de separació voluntària d'un associat, este pugua percebre la participació patrimonial inicial o altres aportacions econòmiques realitzades, sense incloure les quotes de pertinença a l'associació que haja pagat, amb les condicions, dèficits comptables i límits que es fixen en els Estatuts. Això s'entén sempre que la reducció patrimonial no impliqui perjudicis a tercers.

CAPÍTOL V**Registres d'Associacions****Article 24. Dret d'inscripció.**

El dret d'associació inclou el dret a la inscripció en el Registre d'Associacions competent, que solament podrà denegar-se quan no es reunisquen els requisits establits en la present llei orgànica.

Article 25. Registre Nacional d'Associacions.

1. El Registre Nacional d'Associacions, la dependència orgànica del qual es determinarà reglamentàriament, tindrà per objecte la inscripció de les associacions, i la resta d'actes inscriptibles d'acord amb l'article 28, relatiu a:

a) Associacions, federacions, confederacions i unions d'associacions d'àmbit estatal i totes aquelles que no desenrotllen principalment les seues funcions en l'àmbit territorial d'una comunitat autònoma.

b) Associacions estrangeres que exercisquen activitats a Espanya, de forma estable o duradora, que hauran d'establir una delegació en territori espanyol. Quan l'àmbit d'activitat de l'associació estrangera siga principalment el d'una o diverses comunitats autònomes, el Registre Nacional comunicarà la inscripció a les referides comunitats autònomes.

2. En el Registre Nacional d'Associacions, a més de les inscripcions a què es referix l'apartat 1, hi haurà constància, per mitjà de comunicació de l'Administració competent, dels assentaments d'inscripció i dissolució de les associacions, la inscripció o depòsit d'Estatuts en registres especials dels quals siga legalment obligatori.

3. El Registre Nacional d'Associacions portarà un fitxer de denominacions, per a evitar la duplicitat o semblança d'estes, que pugua induir a error o confusió amb la identificació d'entitats o organismes preexistents, inclosos els religiosos inscrits en el seu registre corresponent.

4. Reglamentàriament es determinarà l'estructura i el funcionament del Registre Nacional d'Associacions.

Article 26. Registres Autonòmics d'Associacions.

1. En cada comunitat autònoma hi haurà un Registre Autonòmic d'Associacions, que tindrà per objecte la inscripció de les associacions que desenrotllen principalment les seues funcions en l'àmbit territorial d'aquelles.

2. En tot cas, els Registres inclosos en este article hauran de comunicar al Registre Nacional d'Associacions els assentaments d'inscripció i dissolució de les associacions d'àmbit autonòmic.

Article 27. Cooperació i col·laboració entre Registres.

S'establiran els mecanismes de cooperació i col·laboració procedents entre els diferents Registres d'associacions.

Article 28. Actes inscriptibles i depòsit de documentació.

1. La inscripció de les associacions haurà de contindre els assentaments i les seues modificacions relatiu a:

a) La denominació.
b) El domicili.
c) Els fins i activitats estatutàries.
d) L'àmbit territorial d'actuació.
e) La identitat dels titulars dels òrgans de govern i representació.

f) L'obertura i el tancament de delegacions o establiments de l'entitat.

g) La data de constitució i la d'inscripció.
h) La declaració i la revocació de la condició d'utilitat pública.

i) Les associacions que constitueixen o integren federacions, confederacions i unions.

j) La pertinença a altres associacions, federacions, confederacions i unions o entitats internacionals.

k) La baixa, suspensió o dissolució de l'associació, i les seues causes.

2. Estarà depositada en els Registres d'associacions la documentació següent, original o a través dels corresponents certificats:

a) L'acta fundacional i aquelles en què consten acords que modifiquen els punts registrals o pretenguen introduir noves dades en el Registre.

b) Els Estatuts i les seues modificacions.

c) La relativa a l'obertura, el trasllat o la clausura de delegacions o d'establiments.

d) La referent a la incorporació o baixa d'associacions en federacions, confederacions i unions; i, en el Registre en què estes es troben inscrites, la relativa a la baixa o incorporació d'associacions.

e) La que es referisca a la dissolució i la destinació donada al patrimoni romanent com a conseqüència de la dissolució de l'entitat.

3. Les associacions estrangeres, vàlidament constituïdes d'acord amb la seua llei personal i amb esta llei, hauran d'inscriure les dades a què es referixen les lletres a), b), c), d), e) i f) de l'apartat 1, i a més, el cessament de les seues activitats a Espanya; i depositar els documents a què es referixen les lletres b), c) i e) de l'apartat 2, a més de la justificació documental del fet que es troben vàlidament constituïdes.

4. Qualsevol alteració substancial de les dades o documentació que estiga en el Registre haurà de ser objecte d'actualització, després de la sol·licitud prèvia de l'associació corresponent, en el termini d'un mes des del moment que esta es produisca.

Article 29. *Publicitat.*

1. Els Registres d'Associacions són públics.

2. La publicitat es farà efectiva per mitjà de certificat del contingut dels assentaments, per nota simple informativa o per còpia dels assentaments i dels documents depositats en els Registres o per mitjans informàtics o telemàtics que s'adaptarà als requisits establits en la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

Article 30. *Règim jurídic de la inscripció.*

1. El termini d'inscripció en el corresponent Registre serà, en tot cas, de tres mesos des de la recepció de la sol·licitud en l'òrgan competent.

Transcorregut el termini d'inscripció assenyalat en el paràgraf anterior sense que s'haja notificat resolució expressa, es podrà entendre estimada la sol·licitud d'inscripció.

L'Administració procedirà a la inscripció, limitant la seua activitat a la verificació del compliment dels requisits que han de reunir l'acta fundacional i els Estatuts.

2. Quan s'advertisquen defectes formals en la sol·licitud o en la documentació que l'acompanya, o quan la denominació coincidisca amb una altra inscrita o pugui induir a error o confusió amb esta, o quan la denominació coincidisca amb una marca registrada notòria llevat que se sol·licite pel titular d'esta o amb el seu consentiment, se suspendrà el termini per a procedir a la inscripció i s'obrirà el corresponent per a l'esmena dels defectes advertits.

3. Quan l'entitat sol·licitant no es trobe inclosa en l'àmbit d'aplicació de la present llei o no tinga naturalesa d'associació, l'Administració, amb l'audiència prèvia d'esta, denegarà la seua inscripció en el corresponent Registre d'Associacions i indicarà al sol·licitant quin és el registre o òrgan administratiu competent per a inscriure-la. La denegació serà sempre motivada.

4. Quan es troben indicis racionals d'il·licitud penal en la constitució de l'entitat associativa, l'òrgan competent dictarà resolució motivada, traslladarà tota la documentació al Ministeri Fiscal o a l'òrgan jurisdiccional competent, comunicarà esta circumstància a l'entitat interessada, i quedarà suspès el procediment administratiu fins que recaiga resolució judicial ferma.

Quan es troben indicis racionals d'il·licitud penal en l'activitat de l'entitat associativa, l'òrgan competent dic-

tarà resolució motivada, traslladarà tota la documentació al Ministeri Fiscal o a l'òrgan jurisdiccional competent, i comunicarà esta circumstància a l'entitat interessada.

5. En els supòsits dels apartats 2 i 3 d'este article podran interposar-se els recursos procedents davant de l'orde jurisdiccional contenciosa administrativa, i en el supòsit de l'apartat 4 davant de l'orde jurisdiccional penal.

CAPÍTOL VI

Mesures de foment

Article 31. *Mesures de foment.*

1. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seues respectives competències, promouran i facilitaràn el desenrotllament de les associacions i federacions, confederacions i unions que perseguisquen finalitats d'interés general, respectant sempre la llibertat i l'autonomia davant dels poders públics. Així mateix, les administracions públiques oferiran la col·laboració necessària a les persones que pretenen mamprendre qualsevol projecte associatiu.

2. L'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de la seua competència, fomentarà l'establiment de mecanismes d'assistència, servicis d'informació i campanyes de divulgació i reconeixement de les activitats de les associacions que perseguisquen objectius d'interés general.

3. Les associacions que perseguisquen objectius d'interés general podran gaudir, en els termes i amb l'abast que establisquen el Ministeri o Ministeris competents, d'ajudes i subvencions atenent activitats associatives concretes.

Les subvencions públiques concedides per al desenrotllament de determinades activitats i projectes solament podran destinar-se a eixe fi i estaran subjectes a la normativa general de subvencions públiques.

4. No beneficiaran a les entitats associatives no inscrites les garanties i drets regulats en el present article.

5. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seues competències, podran establir amb les associacions que perseguisquen objectius d'interés general, convenis de col·laboració en programes d'interés social.

Article 32. *Associacions d'utilitat pública.*

1. A iniciativa de les associacions corresponents, podran ser declarades d'utilitat pública aquelles associacions en què concórreguen els requisits següents:

a) Que els seus fins estatutaris tendisquen a promoure l'interés general, en els termes definits per l'article 31.3 d'esta llei, i siguen de caràcter cívic, educatiu, científic, cultural, esportiu, sanitari, de promoció dels valors constitucionals, de promoció dels drets humans, d'assistència social, de cooperació per al desenrotllament, de promoció de la dona, de protecció de la infància, de foment de la igualtat d'oportunitats i de la tolerància, de defensa del medi ambient, de foment de l'economia social o de la investigació, de promoció del voluntariat social, de defensa de consumidors i usuaris, de promoció i atenció a les persones en risc d'exclusió per raons físiques, socials, econòmiques o culturals, i qualssevol altres de pareguda naturalesa.

b) Que la seua activitat no estiga restringida exclusivament a beneficiar els seus associats, sinó que estiga oberta a qualsevol altre possible beneficiari que reunisca les condicions i els caràcters exigits per l'índole dels seus propis fins.

c) Que els membres dels òrgans de representació que perceben retribucions no ho facen a càrrec de fons i subvencions públiques.

No obstant el que es disposa en el paràgraf anterior, i en els termes i les condicions que es determinen en els Estatuts, estos podran rebre una retribució adequada per la realització de servicis diferents de les funcions que els corresponen com a membres de l'òrgan de representació.

d) Que disposen dels mitjans personals i materials adequats i amb l'organització idònia per a garantir el compliment dels fins estatutaris.

e) Que es troben constituïdes, inscrites en el Registre corresponent, en funcionament i complint efectivament els seus fins estatutaris, ininterrompudament i concorrent tots els precedents requisits, com a mínim, durant els dos anys immediatament anteriors a la presentació de la sollicitud.

2. Les federacions, confederacions i unions d'entitats previstes en esta llei podran ser declarades d'utilitat pública, sempre que els requisits prevists en l'apartat anterior es complisquen, tant per les federacions, confederacions i unions, com per cada una de les entitats integrades en estes.

Article 33. *Drets de les associacions d'utilitat pública.*

Les associacions declarades d'utilitat pública tindran els drets següents:

a) Usar la menció «Declarada d'Utilitat Pública» en qualsevol classe de documents, a continuació de la seua denominació.

b) Gaudir de les exempcions i els beneficis fiscals que les lleis reconeguen a favor d'estes, en els termes i condicions prevists en la normativa vigent.

c) Gaudir de beneficis econòmics que les lleis establisquen a favor d'estes.

d) Assistència jurídica gratuïta en els termes prevists en la legislació específica.

Article 34. *Obligacions de les associacions d'utilitat pública.*

1. Les associacions d'utilitat pública hauran de rendir els comptes anuals de l'exercici anterior en el termini dels sis mesos següents a la seua finalització, i presentar una memòria descriptiva de les activitats realitzades durant este davant de l'organisme encarregat de verificar la seua constitució i d'efectuar la seua inscripció en el Registre corresponent, en el qual quedaran depositades. Estos comptes anuals han d'expressar la imatge fidel del patrimoni, dels resultats i de la situació financera, així com l'origen, quantia, destinació i aplicació dels ingressos públics percebuts.

Reglamentàriament es determinarà en quines circumstàncies s'hauran de sotmetre a auditoria els comptes anuals.

2. Així mateix, hauran de facilitar a les administracions públiques els informes que estes els requerisquen, en relació amb les activitats realitzades en compliment dels seus fins.

Article 35. *Procediment de declaració d'utilitat pública.*

1. La declaració d'utilitat pública es durà a terme en virtut d'Orde del ministre que es determine reglamentàriament, amb un informe previ favorable de les administracions públiques competents pel que fa als fins estatutaris i activitats de l'associació, i, en tot cas, del Ministeri d'Hisenda.

2. La declaració serà revocada, després de l'audiència prèvia de l'associació afectada i de l'informe de les administracions públiques competents, per Orde del ministre que es determine reglamentàriament, quan les

circumstàncies o l'activitat de l'associació no responguen a les exigències o requisits fixats en l'article 32, o els responsables de la seua gestió incomplisquen allò disposat en l'article anterior.

3. El procediment de declaració i revocació es determinarà reglamentàriament. El venciment del termini de resolució, en el procediment de declaració, sense haver-se adoptat resolució expressa tindrà efectes desestimatoris.

4. La declaració i revocació d'utilitat pública es publicarà en el «Boletín Oficial del Estado».

Article 36. *Altres beneficis.*

El que disposa el present capítol s'entén sense perjudici de la competència de les comunitats autònomes per a la declaració d'utilitat pública, a l'efecte d'aplicar els beneficis establits en els seus respectius ordenaments jurídics, a les associacions que principalment desenrotllen les funcions en el seu àmbit territorial, d'acord amb el procediment que les comunitats autònomes determinen i amb respecte al seu propi àmbit de competències.

CAPÍTOL VII

Garanties jurisdiccionals

Article 37. *Tutela judicial.*

El dret d'associació regulat en esta llei orgànica serà tutelat pels procediments especials per a la protecció dels drets fonamentals de la persona, corresponents en cada orde jurisdiccional, i, si és el cas, pel procediment d'empara constitucional davant del Tribunal Constitucional en els termes establits en la seua Llei Orgànica.

Article 38. *Suspensió i dissolució judicial.*

1. Excepte els supòsits de dissolució per voluntat dels associats, les associacions solament podran ser suspeses en les seues activitats, o dissoltes, per resolució motivada de l'autoritat judicial competent.

2. La dissolució de les associacions solament podrà declarar-se en els casos següents:

a) Quan tinguen la condició d'associació il·lícita, d'acord amb les lleis penals.

b) Per les causes previstes en lleis especials o en esta llei, o quan es declare nul·la o dissolta per aplicació de la legislació civil.

3. En els processos a què es referix l'apartat anterior, l'òrgan judicial competent, d'ofici o a instància de part, podrà acordar la suspensió provisional de l'associació fins que es dicte sentència.

Article 39. *Orde jurisdiccional contenciosa administrativa.*

L'orde jurisdiccional contenciosa administrativa serà competent en totes les qüestions que se susciten en els procediments administratius instruits en aplicació de la present llei orgànica, de conformitat amb les regles establides en la Llei Orgànica del Poder Judicial i en la Llei Reguladora de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa.

Article 40. *Orde jurisdiccional civil.*

1. L'orde jurisdiccional civil serà competent, en els termes establits en la Llei Orgànica del Poder Judicial, en relació amb les pretensions derivades del tràfic jurídic privat de les associacions, i del seu funcionament intern.

2. Els acords i les actuacions de les associacions podran ser impugnats per qualsevol associat o persona que acredite un interès legítim, si els considera contraris a l'ordenament jurídic, pels tràmits del juí que corresponga.

3. Els associats podran impugnar els acords i les actuacions de l'associació que consideren contraris als Estatuts dins del termini de quaranta dies, a partir de la data d'adopció d'estos, instant la seua rectificació o anul·lació i la suspensió preventiva si és el cas, o acumulant les dos pretensions pels tràmits establits en la Llei d'Enjudiciament Civil.

4. Mentres es resolen les conteses d'orde intern que puguen suscitar-se en les associacions, les sol·licituds de constància registral que es formulen sobre les qüestions controvertides solament donaran lloc a anotacions provisionals.

Article 41. *Comunicacions.*

Els Jutges i Tribunals ordenaran la inclusió en els corresponents Registres d'Associacions de les resolucions judicials que determinen:

- a) La inscripció de les associacions.
- b) La suspensió o dissolució de les associacions inscrites.
- c) La modificació de qualssevol dels punts dels Estatuts de les associacions inscrites.
- d) El tancament de qualssevol dels seus establiments.
- e) Qualsevol altres resolucions que afecten actes susceptibles d'inscripció registral.

CAPÍTOL VIII

Consells Sectorials d'Associacions

Article 42. *Consells Sectorials d'Associacions.*

1. A fi d'assegurar la col·laboració entre les administracions públiques i les associacions, com a via de participació ciutadana en assumptes públics es podran constituir Consells Sectorials d'Associacions, com a òrgans de consulta, informació i assessorament en àmbits concrets d'actuació.

2. Els Consells Sectorials d'Associacions estaran integrats per representants de les administracions públiques, de les associacions, i per altres membres que es designen per les seues especials condicions d'experiència o coneixement, atesa la distribució competencial concreta que en cada matèria hi haja.

3. Reglamentàriament, i per a cada sector concret, es determinarà la seua creació, composició, competències, règim de funcionament i adscripció administrativa.

Disposició addicional primera. *Declaració d'utilitat pública d'associacions.*

1. Les associacions esportives que complisquen el que disposa l'article 32 d'esta llei podran ser declarades d'utilitat pública, sense perjudici del que estableix la Llei 10/1990, de 15 d'octubre, de l'Esport.

2. Així mateix, podran ser declarades d'utilitat pública les altres associacions regides per lleis especials, que complisquen el que disposa l'article 32 de la present llei orgànica.

3. El procediment per a la declaració d'utilitat pública de les associacions a què es referixen els apartats anteriors, i els drets i les obligacions d'estes, seran els determinats en els articles 33, 34 i 35 de la present llei orgànica.

Disposició addicional segona. *Procediments d'inscripció.*

En els procediments d'inscripció d'associacions s'aplicarà la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, en totes les qüestions no regulades en la present llei i les seues normes de desplegament.

Disposició addicional tercera. *Resolució extrajudicial de conflictes.*

Les administracions públiques fomentaran la creació i la utilització de mecanismes extrajudicials de resolució de conflictes que es plantegen en l'àmbit d'actuació de les associacions.

Disposició addicional quarta. *Collectes i subscripcions públiques.*

Els promotors de collectes i subscripcions públiques, actes benèfics i altres iniciatives anàlogues de caràcter temporal, destinades a recaptar fons per a qualsevol finalitat lícita i determinada, responen, personalment i solidàriament, davant de les persones que hagen contribuït, de l'administració i la inversió de les quantitats recaptades.

Disposició transitòria primera. *Associacions inscrites.*

1. Les associacions inscrites en el corresponent Registre abans de l'entrada en vigor de la present llei orgànica estaran subjectes a esta i conservaran la seua personalitat jurídica i la plenitud de la seua capacitat, però hauran d'adaptar els seus Estatuts en el termini de dos anys.

2. No obstant l'anterior, les associacions inscrites hauran de declarar, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor de la present llei orgànica, que es troben en situació d'activitat i funcionament, i notificar al Registre en què es troben inscrites l'adreça del seu domicili social, i la identitat dels components dels seus òrgans de govern i representació, així com la data d'elecció o designació d'estos.

Disposició transitòria segona. *Associacions declarades d'utilitat pública.*

En el termini d'un any serà publicada en el «Boletín Oficial del Estado» la relació d'associacions declarades d'utilitat pública per l'Estat, abans de l'entrada en vigor de la present llei orgànica.

Disposició derogatòria única.

Queda derogada la Llei 191/1964, de 24 de desembre, reguladora de les associacions, i totes les disposicions que s'oposen a la present llei orgànica.

Disposició final primera. *Caràcter de la Llei.*

1. Els articles 1; 2 excepte apartat 6; 3 excepte apartat g); 4.2, 5 i 6; 10.1; 19; 21; 23.1; 24; 29.1; 30.3 i 4; 37; 38; la disposició derogatòria única; i les disposicions finals primera.1, segona i quarta tenen rang de Llei Orgànica, quan constitueixen el desenrotllament del dret fonamental d'associació, contingut en l'article 22 de la Constitució.

2. Els articles 2.6; 3 g); 4.1, i 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10.2, 3 i 4; 11; 13.2; 15; 17; 18.4; 22; 25.2; 26; 27; 28; 30.1, 2 i 5; la disposició addicional quarta i la disposició

transitòria primera són de directa aplicació en tot l'Estat, a l'empareda d'allò que s'ha previst en l'article 149.1.1a de la Constitució.

3. Els articles 39, 40 i 41 constitueixen legislació processal, dictada a l'empareda de l'article 149.1.6a de la Constitució.

4. Els articles del 32 al 36, la disposició addicional primera i la disposició transitòria segona es dicten a l'empareda de l'article 149.1.1a de la Constitució, sense perjudic dels règims tributaris forals vigents en els Territoris Històrics del País Basc i en la Comunitat Foral de Navarra.

5. La resta de preceptes de la Llei s'aplicaran a les associacions d'àmbit estatal.

Disposició final segona. *Caràcter supletori.*

Excepte en aquells preceptes que tenen rang de Llei Orgànica, la present llei té caràcter supletori respecte de qualssevol altres que regulen tipus específics d'associacions, o que incidisquen en l'àmbit del dret d'associació reconegut en l'article 22 de la Constitució, sense perjudic de les competències de les comunitats autònomes.

Disposició final tercera. *Desenrotllament.*

Es faculta el Govern per a dictar totes les disposicions que siguem necessàries per a l'aplicació i el desenrotllament de la present llei.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

La present llei orgànica entrarà en vigor als dos mesos de la seua publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facem complir.

Palma de Mallorca, 22 de març del 2002.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
en funcions,
MARIANO RAJOY BREY

6467 LLEI 5/2002, de 4 d'abril, Reguladora dels Butlletins Oficials de les Províncies. («BOE» 82, de 5-4-2002.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els que vegem i entenguen esta llei,
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Els butlletins oficials de les províncies es creen per Reial Orde de 20 d'abril del 1833, on s'establix en cada capital de província un diari o butlletí periòdic en el qual s'inseririen totes les ordes, disposicions i prevencions que qualsevol autoritat haguera de fer a les justícies i ajuntaments dels pobles.

La citada norma va crear i generalitzar els butlletins oficials per a totes les províncies, però no va especificar l'organització administrativa responsable de la seua edició i el cost econòmic, ni tampoc la direcció i l'ordenació de les insercions de disposicions i anuncis.

Amb posterioritat sorgixen nombroses disposicions (Reials Ordes de 26 de març del 1837, 5 de juliol del 1837, 6 d'abril del 1839, 4 d'abril del 1840, 24 de maig del 1846, 3 de setembre del 1846, 21 de gener del 1849, 15 de juliol del 1849 i 8 d'octubre del 1856) que completen la Reial Orde de creació d'estos butlletins oficials, i atribueixen als, en aquell moment caps polítics, la responsabilitat de l'edició d'estos, sent els òrgans decisoris per a la inserció dels corresponents texts, atribucions estes que obeïen a la seua configuració com a agents estatals de comunicació i control de les províncies i de les autoritats locals, als quals traslladaven les disposicions dictades pel Govern, i verificaven el seu obligat compliment.

A partir de les Reials Ordes de 8 d'octubre del 1856 i de l'1 d'agost del 1871, la gestió material del servici d'edició dels butlletins oficials de la província passa a ser responsabilitat de les Diputacions Provincials les quals, a més, assumien el cost d'esta edició, que es considerava com a obligació d'estes entitats.

II

Esta regulació dels Butlletins Oficials de les Províncies ha donat lloc, des de fa molt de temps, a diversos problemes derivats, fonamentalment, de la falta d'adequació d'esta normativa a la nova configuració territorial de l'Estat, la qual cosa ha portat a l'existència d'un consens generalitzat entorn de la necessitat d'una reforma legal que aclarisca definitivament esta qüestió nuclear i, amb això, el règim de gestió d'este servici.

La disposició addicional quinta de la Llei 25/1998, de 13 de juliol, de Modificació del Règim Legal de les Taxes Estatals i Locals i de Reordenació de les Prestacions Patrimonials de Caràcter Públic, va donar una nova redacció a l'article 122 de la Llei 39/1988, de 28 de desembre, Reguladora de les Hisendes Locals, afegint-se un nou paràgraf al mencionat article, on s'establix que «les diputacions provincials continuaran editant i publicant el Butlletí Oficial de la Província, i podran a este efecte establir i exigir taxes i preus per la inserció d'anuncis i edictes, i la subscripció i venda d'exemplars». Amb este precepte es va resoldre el problema econòmic plantejat a les Diputacions a l'hora d'afrontar als gastos ocasionats per la prestació d'este servici, si bé seguia sense haver-hi una regulació específica del règim jurídic d'estos butlletins.

D'altra banda, el Congrés dels Diputats va aprovar el 13 de desembre del 2000 una Proposició no de Llei, en la qual «insta el Govern a dictar, després dels oportuns estudis i consultes, la normativa adequada del servici de publicació del Butlletí Oficial de la Província. Entre altres aspectes, esta nova normativa prevorà la possibilitat que aquelles comunitats autònomes, que així ho acorden els seus respectius Parlaments, puguen unificar en una sola publicació oficial els butlletins oficials de les províncies del seu territori amb el Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma, d'acord amb el respectiu Govern autonòmic i els ens locals del seu àmbit territorial».

En compliment d'este acord, la present llei dota els butlletins oficials de la Província d'un marc jurídic complet i d'acord amb l'actual configuració de la província en la Constitució Espanyola del 1978 i en la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local, com a entitat local dotada d'autonomia per a la gestió dels seus respectius interessos, i es preveu expressament la possibilitat d'integració d'estos butlletins en el de la comunitat autònoma respectiva.